

MOTYVUOTA IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS MAŽOS VERTĖS VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE VŠĮ DAUGŲ TECHNOLOGIJOS IR VERSLO MOKYKLOJE

2021-09-17

Daugai

Antikorupcinė analizė ir vertinimas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. gegužės 21 d. įsakyme Nr. V-835 „Dėl veiklos srities, kurioje 2021 metais Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijoje ir ministerijos valdymo sričiai priskirtose įstaigose tikslinga atlikti antikorupcinę analizę ir vertinimą, nustatymo ir ministerijos valdymo sričiai priskirtų įstaigų, kuriose 2021 metais tikslinga atlikti antikorupcinę analizę ir vertinimą, sąrašo patvirtinimo“ nurodytoje įstaigos veiklos srityje – mažos vertės viešieji pirkimai.

VEIKLOS SRITIES VERTINIMO APRAŠYMAS

Buvo analizuojami mažos vertės viešieji pirkimai, vykdomi iš valstybės biudžeto lėšų ir VŠĮ Daugų technologijos ir verslo mokyklos (toliau – Mokyklos) gautų pajamų. Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis vykdomi mažos vertės viešieji pirkimai yra papildomai atrankos būdu tikrinami projektą įgyvendinančiosios institucijos, todėl į analizę ir vertinimą traukiami.

Atliekant antikorupcinę analizę ir vertinimą, buvo analizuota Mokyklos mažos vertės viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Viešosios įstaigos Daugų technologijos ir verslo mokyklos direktoriaus 2017 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. V1-60 „Dėl Viešosios įstaigos Daugų technologijos ir verslo mokyklos mažos vertės viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės aprašo patvirtinimo“, Mokyklos vidaus teisės aktai, reglamentuojantys mažos vertės viešųjų pirkimų vykdymą, Mokyklos direktoriaus įsakymai dėl mažos vertės viešojo pirkimo organizatorių, iniciatorių skyrimo, komisijų sudarymo. Papildomai buvo analizuoti viešųjų pirkimų dokumentai: 2020 m. pirkimų planas, viešųjų pirkimų paraiškos, tiekėjų apklausos pažymos, viešųjų pirkimų sutartys, 2020 m. mažos vertės viešųjų pirkimų suvestinės žurnalas, ataskaitos.

Antikorupcinė analizė ir vertinimas atliktas vadovaujantis korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo mažos vertės viešųjų pirkimų srityje kriterijais ir klausimais, pateiktais Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2021-05-240 Nr.SR-2163 rašte „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo“. Mokyklos darbo grupė parengė klausimyną įvertinti korupcijos pasireiškimo tikimybę mažos vertės viešųjų pirkimų srityje. Atsižvelgiant į Mokyklos veiklos organizavimo ypatumus ir specifiką į klausimyną buvo įtraukti 34 klausimai. Klausimynas pateiktas užpildyti už viešųjų pirkimų vykdymą Mokykloje atsakingam asmeniui. Užpildytas klausimynas pateiktas. Rašant motyvuotas išvadas, buvo išanalizuota, įvertinta ir klausimyne pateikta informacija, patikrinta jos atitiktis Aprašui ir darbo grupei pateiktiems viešųjų pirkimų dokumentams.

Antikorupcinę analizę ir vertinimą atliko Analizę ir vertinimą sudaryta VŠĮ Daugų technologijos ir verslo mokyklos direktoriaus 2021 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. V1-61 „Dėl antikorupcinei analizei ir vertinimui mažos vertės viešųjų pirkimų srityje atlikti darbo grupės sudarymo“

ANALIZUOTAS LAIKOTARPIS

Analizuotas ir vertinamas laikotarpis: 2020 m. I- IV ketv.

I. VEIKLOS SRITIES ESAMOS SITUACIJOS VERTINIMAS

Korupcinio pobūdžio veikų Mokyklos mažos vertės viešųjų pirkimų srityje 2020-01-01– 2020-12-31 laikotarpiu nebuvo nustatyta. Nebuvo užfiksuota ir korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų

ar teisės pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė, drausminė ar kitokia teisinė atsakomybė, atveju.

Mokykloje sudaryta galimybė darbuotojams, kitiems asmenims kreiptis ir informuoti apie galimus korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ir / ar kitų tapataus pobūdžio faktus (Mokyklos interneto svetainėje skelbiama, kokiais būdais ir ką reikėtų informuoti apie galimus pažeidimus). 2020-01-01 - 2020-12-31 laikotarpiu tokių pranešimų nebuvo gauta.

Antikorupcinei analizei ir vertinimui atlikti darbo grupė pasirinko žemiau nurodomus kriterijus ir pagal juos įvertino esamą situaciją:

1. Mokyklos patvirtinti dokumentai, susiję su viešųjų pirkimų organizavimu ir vykdymu, jų naudojimas.

Mokykloje yra patvirtintas Mokyklos mažos vertės viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašas (toliau-Aprašas) ir šios dokumentų formos: mažos vertės pirkimų plano forma (Aprašo 1 priedas), pirkimo paraiškos forma (Aprašo 2 priedas), tiekėjų apklausos pažymos forma (Aprašo 3 priedas), įvykdytos ar nutrauktos sutarties ataskaitos forma (Aprašo 4 priedas), nešališkumo deklaracijos forma (Aprašo 5 priedas Naudojama Nešališkumo deklaracijos tipinė forma, patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus, suderinta su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija (Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. 1S-93" Dėl nešališkumo deklaracijos tipinės formos patvirtinimo) konfidencialumo pasižadėjimo forma (Aprašo 6 priedas), tikrinimo akto forma (Aprašo 7 priedas), pirkimų tikrinimo akto registro forma (Aprašo 8 priedas), pirkimų registracijos žurnalo forma (Aprašo 9 priedas), Pirkimų registracijos žurnalo pildymo instrukcija (Aprašo 10 priedas). Viešųjų pirkimų komisijų teises ir pareigas, užduotis, darbo organizavimo tvarką apibrėžia viešojo pirkimo komisijų darbo reglamentai. Viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentas tvirtinamas kiekvieną kartą, sudarant viešojo pirkimo komisiją, atsižvelgiant į numatomo vykdyti viešojo pirkimo ypatumus. Už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingo asmens funkcijos papildomai apibrėžtos jo pareigybės aprašyme (VŠĮ Daugų technologijos ir verslo mokyklos direktoriaus 2018 m. liepos 30 d., įsakymas Nr. V1-35).

Atsižvelgiant į analizės ir vertinimo metu gautą ir patikrintą informaciją, matyti, kad Mokykloje patvirtinti visi baziniai dokumentai, susiję su mažos vertės viešųjų pirkimų organizavimu ir valdymu. Patvirtintos dokumentų formos vykdant mažos vertės viešuosius pirkimus yra tinkamai naudojamos, todėl daroma išvada, **kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

2. Įstaigos viešųjų pirkimų organizavimą reglamentuojančių dokumentų aktualumas.

Nustatyta, kad Aprašo nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo, patvirtinto Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 „Dėl Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas) nuostatoms. Aprašas patvirtintas VŠĮ Daugų technologijos ir verslo mokyklos direktoriaus 2017 m. rugsėjo 15 d., įsigaliojus naujamai Viešųjų pirkimų įstatymo redakcijai (nuo 2017 m. liepos 1 d.). Tolesni įstatymo pakeitimai neturėjo įtakos Aprašo nuostatoms, kadangi esminiai reikalavimai, susiję su viešųjų pirkimų organizavimu ir vykdymu, nesikeitė.

Atlikus analizę ir vertinimą matyti, kad Mokykloje užtikrinama, kad Mokyklos reglamentuotos mažos vertės viešųjų pirkimų procedūros atitiktų Viešųjų pirkimų įstatymo ir Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo nuostatas, sekami Viešųjų pirkimų įstatymo ir jį reglamentuojančių teisės aktų pakeitimai. Mokykloje vykdoma toliau aprašoma aiški ir nuosekli mažos vertės viešųjų pirkimų vykdymo prevencinė ir paskesnioji kontrolė, kurios metu vykdomų procedūrų atitiktis aktualių teisės aktų reikalavimams įvertinama dar kartą, todėl daroma išvada, **kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

3. Prevencinė pirkimų kontrolė, jos aprašymo detalumas ir vykdomų procedūrų atitiktis aprašymui.

Nustatyta, kad Mokykloje vykdoma prevencinė pirkimų kontrolė yra išsamiai reglamentuota ir faktiškai vykdoma. Kiekvienam mažos vertės viešajam pirkimui rengiama pirkimo paraiška. Pirkimo iniciatorius, prieš teikdamas paraišką pirkimo vykdytojui, turi gauti Mokyklos direktoriaus

pritarimą (raštu, tvirtinimo žyma). Mokyklos direktorius pritaria paraiškai įvertinęs, ar paraiškoje nurodytos prekės ir paslaugos reikalingos Mokyklos veiklai, ir ar pakanka joms įsigyti skirtų lėšų. Paraiška atmetama, jei pirkimas nesusijęs su Mokyklos vykdoma veikla, pirkimui nepakanka skirtų lėšų ar dėl kitų priežasčių, apie kurias Mokyklos direktorius pažymi atmestose paraiškoje. Pirkimo paraišką dar kartą peržiūri už pirkimo vykdymą atsakingas asmuo, pirkimo organizatorius ar Komisija. Jie gali prašyti pirkimo iniciatoriaus ją patikslinti ar pateikti papildomą informaciją dėl paraiškoje nurodytų prekių, paslaugų ar darbų poreikio, vertės ar techninių charakteristikų jeigu paraiškoje nurodyta neišsami informacija apie pirkimo objektą, pirkimo vykdytojas (už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingas asmuo, pirkimo organizatorius arba Komisija) turi teisę pareikalauti, kad pirkimo iniciatorius ją patikslintų raštu.

Atlikus analizę ir vertinimą matyti, prevencinė pirkimų kontrolė ir jos vykdymas yra aiškiai ir detalai reglamentuotas: nustatoma kelių lygių kontrolė: pirkimų iniciatorius – už įstaigos finansų valdymą atsakingas asmuo – Mokyklos direktorius – už pirkimų vykdymą atsakingas asmuo arba viešųjų pirkimų komisija, apibrėžtos asmenų funkcijos ir veiksmai, vykdant šią kontrolę. Patikrinus pirkimų paraišką, matoma, kad prevencinė pirkimų kontrolė faktiškai vykdoma, kaip aprašyta: pirkimų paraiškos yra pasirašytos pirkimo iniciatorių bei patvirtintos Mokyklos direktoriaus, perduotos už pirkimų vykdymą atsakingam asmeniui, pirkimų organizatoriui.

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, daroma išvada, **kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

4. Mokykloje taikomi reputacijos, nešališkumo, konfidencialumo reikalavimai pirkimo iniciatoriams, organizatoriams, viešųjų pirkimų komisijos nariams ar kitiems pirkimuose dalyvaujantiems asmenims, kurių veiksmai gali turėti įtaką pirkimo procese, jų aprašymas ir taikymas.

Pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 19 straipsnio 3 dalį, komisijos nariais gali būti tik nepriekaištingos reputacijos asmenys. Analizės ir vertinimo metu nebuvo nustatyta šio reikalavimo pažeidimų. Nešališkumo ir konfidencialumo reikalavimai yra patvirtinti Mokyklos naudojamose nešališkumo deklaracijos ir konfidencialumo pasižadėjimų formose (nuorodos pateiktos prie kriterijaus Nr. 1 vertinimo).

Nešališkumo reikalavimai:

1. objektyviai, dalykiškai, be išankstinio nusistatymo, vadovaudamasis visų tiekėjų lygiateisiškumo, nediskriminavimo, proporcingumo, abipusio pripažinimo ir skaidrumo principais, atlikti pavestas pareigas (užduotis);
2. nedelsiant raštu pranešti perkančiosios organizacijos arba perkančiojo subjekto (toliau kartu – pirkimo vykdytojas) vadovui ar jo įgaliotajam atstovui apie galimą viešųjų ir privačių interesų konfliktą, paaiškėjus bent vienai iš aplinkybių nurodytų Nešališkumo deklaracijos tipinėje formoje, patvirtintoje Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1S- 93”Dėl nešališkumo deklaracijos tipinės formos patvirtinimo“.

Kiekvienam viešųjų pirkimų procedūroje dalyvaujančiam asmeniui yra išaiškinama, kad:

1. jam artimi asmenys yra: sutuoktinis, jo ir jo sutuoktinio tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai (įbroliai), seserys (įseserės), seneliai, vaikaičiai ir jų sutuoktiniai;

2. pirkimo vykdytojui gavus pagrįstos informacijos apie tai, kad asmuo gali būti patekęs į intereso konflikto situaciją ir nenusišalino nuo su atitinkamu pirkimu susijusių sprendimų priėmimo, pirkimo vykdytojo vadovas ar jo įgaliotasis atstovas sustabdo jo dalyvavimą su atitinkamu pirkimu susijusių sprendimų priėmimo procese ar jo stebėjime ir atlieka jo su pirkimu susijusios veiklos patikrinimą. Pirkimo vykdytojas, nustatęs, kad asmuo pateko į interesų konflikto situaciją, pašalina jį iš su atitinkamu pirkimu susijusių sprendimų priėmimo proceso ar jo stebėjimo. Jei nustatoma, kad į interesų konflikto situaciją asmuo pateko atlikdamas stebėtojo funkcijas, pirkimo vykdytojas apie jo atžvilgiu priimtą sprendimą informuoja instituciją ar įstaigą, įgaliojusią jį stebėtojo teisėmis dalyvauti viešojo pirkimo komisijos posėdžiuose;

3. Mokyklos direktoriaus įsakymu pirkimų organizatoriai yra įtraukti į viešus ir privačius interesus privalančius deklaruoti sąrašą.

Konfidencialumo reikalavimai. Asmenys pasižada:

1. saugoti ir tik įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais tikslais ir tvarka naudoti visą su pirkimu susijusią informaciją, kuri jiems taps žinoma dalyvaujant viešojo pirkimo procedūrose;
2. patikėtus dokumentus saugoti tokiu būdu, kad tretieji asmenys neturėtų galimybės su jais susipažinti ar pasinaudoti;
3. nepasilikti jokių pateiktų dokumentų kopijų.

Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantiems asmenims yra žinoma, kad su pirkimu susijusią informaciją, kurią Viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų nuostatos numato teikti pirkimo procedūrose dalyvaujančioms arba nedalyvaujančioms šalims, galės teikti tik įpareigoti pirkimo komisijos ar perkančiosios organizacijos vadovo ar jo įgalioto asmens. Konfidencialią informaciją galės atskleisti tik Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais.

Asmenims išaiškinama, kad konfidencialią informaciją sudaro:

1. informacija, kurios konfidencialumą nurodė tiekėjas ir jos atskleidimas nėra privalomas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus;
2. visa su pirkimu susijusi informacija ir dokumentai, kuriuos Viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų nuostatos nenumato teikti pirkimo procedūrose dalyvaujančioms arba nedalyvaujančioms šalims;
3. informacija, jeigu jos atskleidimas prieštarauja įstatymams, daro nuostolių teisėtiems šalių komerciniams interesams arba trukdo užtikrinti sąžiningą konkurenciją.

Atlikus analizę ir vertinimą matyti, kad reputacijos, nešališkumo ir konfidencialumo reikalavimai įstaigoje yra išsamiai aprašyti, konfidencialumo pasižadėjimus ir nešališkumo deklaracijas pirkimuose dalyvaujantys asmenys yra pasirašę, todėl **pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

5. Viešųjų pirkimų iniciavimo, vykdymo ir kontrolės funkcijų atskyrimas.

Išanalizavus Aprašo nuostatas, matyti, kad pirkimų vykdymo ir kontrolės atskyrimas yra nustatytas: pirkimo vykdymo rezultatai (pirkimo pažymos, sutartys) yra pasirašomi Mokyklos direktoriaus. Pirkimų iniciatoriai ir pirkimo organizatoriai skiriami direktoriaus įsakymu (Aprašo 13 ir 14 punktai), vykdoma aiški ir reglamentuota pirkimų prevencinė kontrolė. *Analizės ir vertinimo metu atkreiptas dėmesys į tai, kad Apraše nepakankamai apibrėžta pirkimų iniciatoriaus atsakomybė.*

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, daroma išvada, kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.

6. Techninių specifikacijų viešiesiems pirkimams rengimo ir derinimo reglamentavimas.

Apraše 13.4 p. nustatyta, kad Pirkimų iniciatorius inicijuoja pirkimus, parengdamas ir Mokyklos direktoriui pateikdamas paraišką, kurios sudedamoji dalis yra perkamų prekių, paslaugų, darbų techninė specifikacija (Aprašo priedas Nr.2). Techninė specifikacija gali būti nerengiama, jei mažos vertės viešas pirkimas numatomas atlikti žodžiu (bet ši nuostata nėra reglamentuojama apraše), taip pat jei prekes, paslaugas ar darbus ketinama pirkti iš CPO. Tokiu atveju paraiškoje papildomai turi būti nurodomas pageidaujamų prekių, paslaugų ar darbų aprašymas, savybės, trumpa techninė charakteristika (pirkimą vykdant per CPO – CPO esantis prekių, paslaugų, darbų kodas). Rengdamas paraišką, Pirkimo iniciatorius konsultuojasi su už pirkimų vykdymą atsakingu asmeniu (pirkimų organizatoriumi), o prireikus, siekdamas gauti atsakymus į klausimus, kuriems reikia specialiųjų žinių, pasitelkti kitus specialistus. Be to, pirkimo paraiškoje iniciatorius pateikia informaciją apie planuojamą įsigyti prekių, paslaugų ir darbų pasiūlą (galimus potencialius tiekėjus). Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, matyti, kad pareiga parengti perkamų prekių, paslaugų, darbų techninę specifikaciją Apraše numatyta pirkimo iniciatoriui, užtikrinant, kad reikalavimai perkamoms prekėms, paslaugoms, darbams neribotų tiekėjų konkurencijos. Pirkimo paraiškoje numatyta pareiga nurodyti potencialius tiekėjus, įsitikinti, kad jų yra daugiau nei vienas. Pirkimo paraišką, kaip minėta aprašant prevencinę pirkimų kontrolę, tvirtina Mokyklos direktorius. Nurodytos Aprašo nuostatos patvirtina, kad techninių specifikacijų viešiesiems pirkimams rengimas ir derinimas įstaigoje yra aiškiai ir išsamiai reglamentuotas, potencialūs tiekėjai nurodomi jau rengiant pirkimo dokumentus todėl manytina kad **pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai**

nėra.

7. Pareigos naudotis CPO katalogu reglamentavimas ir vykdymo kontrolė.

Nustatyta, kad pagal Aprašo 25.2 punktą Mokykloje, inicijuojant kiekvieną mažos vertės viešąjį pirkimą, yra tikrinama, ar prekės, paslaugos ar darbai yra CPO kataloge ir gali būti įsigijami iš jo. Pirkimo iniciatorius pirkimo paraiškoje privalo nurodyti, ar prekės, paslaugos arba darbai įsigijami iš CPO. Jei tokia galimybė yra, paraiškoje nurodomas CPO esantis prekių, paslaugų, darbų kodas. Atrankos būdu patikrinus pirkimo paraiškas, matyti, kad pirkimo iniciatoriai šią pareigą vykdo. Patikrinus 2020 m. pirkimų paraiškas, matyti, kad Mokykla naudojasi CPO katalogu, prekes, paslaugas įsigyti ne per CPO pirkimo iniciatoriai siūlo tais atvejais, kai vykdomi vienkartiniai pirkimai, kurių vertė yra mažesnė nei minimali CPO kataloge numatyta prekių krepšelio vertė. Kadangi Apraše numatyta pareiga galimybę naudotis CPO katalogu vertinti inicijuojant mažos vertės viešąjį pirkimą ir ji faktiškai vykdoma, daroma išvada, kad **pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

8. Pirkimo būdo pasirinkimas.

Nustatyta, kad mažos vertės pirkimų atveju pirkimo vertės ribos apibrėžtos Mažos vertės pirkimų tvarkos apraše, patvirtintame Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 (4 ir 21 punktai). Pirkimo būdas nurodomas pirkimų plane, taigi užfiksuojamas. Pirkimo būdą pasirenka mažos vertės viešąjį pirkimą vykdytys subjektai: už pirkimo vykdymą atsakingas ar pirkimo organizatoriai. Kriterijai, kai neskelbiama apklausa atliekama žodžiu ar raštu, nėra detalizuoti, bet iš pirkimo dokumentų matyti, kad daugumos neskelbiamų pirkimų atveju tiekėjų pasiūlymai gaunami elektroniniu paštu arba vykdomi CVP IS priemonėmis, užtikrinant mažos vertės viešojo pirkimo procedūrų atsekamumą. Analizuojant vykdytus mažos vertės viešuosius pirkimus, matyti, kad apklausos žodžiu būdas dažniausiai pasirenkamas, kai mažos vertės viešajame pirkime nustatytas paslaugas gali suteikti tik vienas tiekėjas arba pirkimo vertė yra minimali. Kaip matyti iš pirkimo dokumentų, Mokykla, vykdydama apklausas raštu, dažniau renkasi apklausą CVP IS priemonėmis. Kriterijai neskelbiamai apklausai vykdyti CVP IS priemonėmis nėra nustatyti, tačiau vien pirkimo procedūros vykdymas raštu užtikrina pirkimo procedūrų atsekamumą, **todėl manytina, kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

9. Tiekėjų, kuriuos privaloma apklausti neskelbiamos apklausos metu, skaičiaus nustatymas.

Apraše nėra apibrėžti kriterijai, kuriems esant vykdytą neskelbiamą apklausą reikalinga kreiptis į daugiau nei vieną tiekėją. Kai matyti iš 2020 m. pirkimų suvestinės, 2020 m. atveju, kai vykdytą neskelbiamą apklausą, kreipiamasi į vieną tiekėją, lyginant su ankstesniais metais, skaičius mažėja, užtikrinama tiekėjų konkurencija, Mokykla ieško potencialių tiekėjų, lygina jų pasiūlymus. **Aiškių kriterijų dėl apklausiamų tiekėjų skaičiaus nebuvimas Apraše galimai sudaro prielaidas korupcijai atsirasti, kadangi nėra aišku, kada privaloma kreiptis į daugiau nei vieną tiekėją.** Korupcijos tikimybė yra nedidelė, kadangi pirkimų, kai kreipiamasi į vieną tiekėją, skaičius nėra didelis. Darbo grupė manytų, kad *aiškus ir konkretus kriterijų, kai neskelbiamos apklausos metu privaloma kreiptis į daugiau nei vieną tiekėjas, nustatymas prielaidą korupcijai atsirasti panaikintų.*

10. Pirkimų skubos tvarka procedūrų aprašymas.

Apraše nėra reglamentuotos pirkimų skubos tvarka procedūros. Atsiradus poreikiui mažos vertės pirkimui vykdyti skubos tvarka, Mokyklos direktoriui rašomas tarnybinis pranešimas kuriame išsamiai nurodomos aplinkybės, dėl kurių pirkimas turi būti vykdomas skubos tvarka. Direktorius įvertina būtinybę ir duoda arba neduoda leidimą pirkimui vykdyti. Pirkimai subos tvarka nėra įprasta praktika, jie vykdomi tik avarinių gedimų atveju, taigi prielaidos korupcijai pasireikšti nesudaro. Tačiau Darbo grupė manytų, kad *aiškus ir konkretus kriterijų, kurie laikomi skubiais, bei mažos vertės viešųjų pirkimų vykdymo procedūrų aprašymas šiais neatidėliotinais atvejais, pirkimus padarytų dar skaidresnius.* **Pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

11. Pirkimo procedūros įforminimo detalumas.

Pirminis pirkimo būdas yra fiksuojamas Mokyklos mažos vertės pirkimų plane (Aprašo 1 priedas), o detalizuojamas pirkimo paraiškoje (Aprašo 2 priedas).

Pagal Aprašo 2 priedą mažos vertės pirkimo būdą pasirenka ir pirkimo procedūras vykdo už

pirkimo vykdymą atsakingas asmuo arba pirkimo organizatorius. Pirkimai vykdomi skelbiamos apklausos, apklausos būdu. Apklauskos būdo (žodžiu, raštu, skelbiamos) pasirinkimas užfiksuojamas tiekėjų apklausos paraiškoje, procedūros įforminamos tiekėjų apklausos pažymomis. Atsižvelgiant į tai, kad Apraše išsamiai reglamentuojama, kokiais dokumentais turi būti įforminami pirkimo procedūros rezultatai, pasirinktas pirkimo būdas yra užfiksuojamas ir motyvuojamas, taip pat į tai, kad vykdoma prevencinė mažos vertės pirkimo pažymų kontrolė, manytina, **kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

12. Pirkimo sutarčių rengimo, vykdymo ir keitimo reglamentavimo išsamumas. Apraše yra apibrėžtos pirkimo sutarčių rengimo ir tvirtinimo (41 punktas), pirkimo sutarties projekto atitikties pirkimo sąlygoms vertinimo procedūros. Atrankos būdu patikrinus 2020 m. pirkimo sutarčių nuostatas, matyti, kad kiekvienoje pirkimo sutartyje nurodomas už sutarties vykdymą atsakingas asmuo. Įsipareigojimų pagal sutartį laikymasis kontroliuojamas pagal sutartyje nustatytas sąlygas. Visos Mokykloje sudarytos mažos vertės viešųjų pirkimų sutartys viešinamos pagal Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymo 86 str. 6 dalį. **Pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

13. Viešųjų pirkimų plano rengimo reglamentavimo išsamumas.

Apraše yra apibrėžta pirkimų plano rengimo procedūra (Aprašo 26,27,28,29,30,31,32 punktai, priedas Nr.1). Planuojant Mokyklos mažos vertės viešuosius pirkimus, sudaromas planuojamų atlikti einamaisiais metais Mokyklos mažos vertės viešųjų pirkimų planas. Pirkimų plane nurodomas pirkimo objekto pavadinimas, BVPŽ kodas, to paties tipo prekių/paslaugų grupės, preliminarus perkamų prekių, paslaugų, darbų kiekis, apimtis, planuojama pirkimo pradžia, pirkimo būdas, planuojama pirkimo vertė. 2020 m. sudarytas mažos vertės viešųjų pirkimų planas šiuos nustatytus reikalavimus atitinka. Pirkimų planas rengiamas atsižvelgiant į Mokyklos poreikius, einamaisiais metais skirtus valstybės biudžeto asignavimus, Mokyklos pajamas, investicinių projektų ir kitas lėšas. Už Pirkimų plano vykdymą atsako už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingas asmuo. Pirkimų planas turi būti parengtas ir patvirtintas iki einamųjų kalendorinių metų kovo 15 d.

Už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingas asmuo paaiškino, kad rengiant pirkimų planą, analizuojamos įstaigos sudarytų viešųjų pirkimų sutarčių nuostatos, analizuojama, kurios sutartys baigs galioti einamaisiais kalendoriniais metais. Įvertinama, ar yra poreikis toliau pirkti prekes ir (ar) paslaugas, kurių sutarčių galiojimas baigsis einamaisiais kalendoriniais metais, ir priimamas sprendimas dėl šių prekių ir (arba) paslaugų įtraukimo į pirkimų planą. Papildomai prekių ir (arba) paslaugų poreikį, rengiant pirkimų planą, nurodo pirkimų iniciatoriai, tačiau atskiras pirkimo iniciatorių pirkimų sąrašas nėra rengiamas. Atsižvelgiant į nurodytą reglamentavimą, matyti, kad pirkimo plano rengimo procedūra yra reglamentuojama gana detalai: nurodomi pirkimų plano rengimo terminai, pirkimų planą rengiantis asmuo, duomenys, kurie turi būti susisteminti pirkimų plane, pirkimų plano derinimo ir tvirtinimo procedūra.

Aprašo 28, 29, 30, 31 punktai apibrėžia, kad Pirkimų plano patikslinimą inicijuoja už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingas asmuo, atsiradus papildomam prekių, paslaugų, darbų poreikiui, taip pat prireikus patikslinti numatomas pirkimų vertes ir dėl to keičiantis suplanuotam pirkimo būdui, t detalai apibrėžiamos pirkimų plano pakeitimo procedūros.

Iš Aprašo nuostatų matyti, kad neplaniniai pirkimai yra negalimi, visais atvejais, inicijuojant pirkimų plane nenurodytą pirkimą, reikalinga atlikti pirkimų plano korekcijas **ir tai nesudaro prielaidų atsirasti korupcijai.**

II. VEIKLOS SRITIES VERTINIMO METU NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI

Vertinama veiklos sritis – mažos vertės viešieji pirkimai – atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 5 punkte įtvirtintą ir Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose

egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, darbo grupė priėjo išvadą, kad Mokykla atitinka rizikos veiksni – „**priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo**“.

Mokykla yra viešoji valstybės įstaiga, kurios dalininkai - Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir Alytaus rajono savivaldybė. Mažos vertės viešuosius pirkimus Mokykla vykdo iš tam skirtų valstybės biudžeto asignavimų, Mokyklos pajamų ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų.

Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų finansuojamų projektų viešųjų pirkimų planavimas ir vykdymas yra derinamas su įgyvendinančiomis institucijomis – Europos socialinio fondo agentūra; Centrine projektų valdymo agentūra: derinami pirkimų planai, tikrinamos patirtos išlaidos, pirkimų procedūros, techninė pirkimų specifikacija.

Vykdamas mažos vertės viešuosius pirkimus iš valstybės biudžeto asignavimų yra minimalūs, daugiausia susiję su komunalinėmis paslaugomis, vandens ir nuotekų šalinimu, atliekų tvarkymu, mokymo priemonių, vadovėlių, kvalifikacijos tobulinimo paslaugų pirkimu. Visi finansiniai ištekliai atsispindi Mokyklos metų finansinėje sąmatoje ir yra detalizuoti pagal išlaidų straipsnius. Finansinė Mokyklos sąmata yra derinama su LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, todėl galimai nepagrįstiems mažos vertės pirkimams vykti realių sąlygų nėra.

Iš mokyklos pajamų vykdomi pirkimai yra susiję su Mokyklos funkcijomis. Šie pirkimai yra planuojami ir įtraukiami į bendrą pirkimų planą. Mokyklos išlaidoms iš gautų pajamų yra rengiama Mokyklos pajamų-išlaidų sąmata. Sąmatą kalendoriniams metams tvirtina kolegialus Mokyklos valdymo organas – Mokyklos taryba.

Mokyklos finansinės ataskaitos, pirkimų planas yra viešai skelbiami dokumentai. Pasibaigus kalendoriniams metams mokykloje yra atliekamas nepriklausomo audito vertinimas. Audito įmonę tvirtina visuotinis dalininkų susirinkimas, o nepriklausomo audito paslauga perkama per CPO. Nepriklausomą audito išvadą ir Mokyklos metinę veiklos ataskaitą patvirtinus Visuotiniam dalininkų susirinkimui ji skelbiama viešai.

Darbo grupė, remdamasi aukščiau išvardinta faktine medžiaga, mano, kad rizikos veiksnys, tai, kad Mokykla priima „**sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo**“ yra eliminuojamas ir nesukuria prielaidų korupcijos apraiškoms.

III. PRIEŽASTYS, DIDINANČIOS KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO RIZIKOS LYGI

Analizės ir vertinimo metu nustatytos šios korupcijos pasireiškimo lygi galimai didinančios priežastys:

1. Kriterijus Nr. 5. Viešųjų pirkimų iniciavimo, vykdymo ir kontrolės funkcijų atskyrimas. Nustatytas reglamentavimo trūkumas, nes Apraše nepakankamai apibrėžta pirkimų iniciatoriaus atsakomybė, todėl neproporcingai didesnė atsakomybės dalis tenka vykdymo organizatoriui. Šio veiksnio įtaka korupcijos pasireiškimo lygiui yra nedidelė, kadangi įstaigoje vykdoma aiški ir reglamentuota pirkimų prevencinė kontrolė.

2. Kriterijus Nr. 9. Tiekėjų, kuriuos privaloma apklausti neskelbiamos apklausos metu, skaičiaus nustatymas. Apraše nėra apibrėžti kriterijai, kuriems esant vykdant neskelbiamą apklausą reikalinga kreiptis į daugiau nei vieną tiekėją. Įtaka korupcijos pasireiškimo lygiui yra maža, kadangi pirkimų, kai kreipiamasi į vieną tiekėją, skaičius nėra didelis.

3. Kriterijus Nr. 10. Pirkimų skubos tvarka procedūrų aprašymas. Taisyklėse nėra reglamentuotos pirkimų skubos tvarka procedūros. Vertinamu laikotarpiu įstaigoje pirkimai skubos tvarka nebuvo vykdomi, taigi konkrečios prielaidos korupcijai pasireikšti nesusidarė, tačiau, esant neatidėliotinai situacijai, aiškaus ir išsamaus reglamentavimo nebuvimas šias prielaidas galėtų sudaryti.

IV.PASIŪLYMAI DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ NEIGIAMOS ĮTAKOS PANAIKINIMO

Priemonės	Įvykdymo laikas	Laukiami rezultatai	Vertinimo kriterijai
Viešosios įstaigos Daugų technologijos ir verslo mokyklos mažos vertės viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos papildymas	2021 m. gruodžio 30 d.	Apibrėžta pirkimų iniciatoriaus atsakomybė.	Geresnės pirkimo specifikacijos, padidėjusi atsakomybė
Viešosios įstaigos Daugų technologijos ir verslo mokyklos mažos vertės viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos papildymas	2021 m. gruodžio 31 d.	Užtikrinta didesnė tiekėjų konkurencija ir panaikinta prielaida korupcijai atsirasti.	Įtvirtinti tiekėjų, į kuriuos vykdant neskelbiamą apklausą reikalinga kreiptis, skaičius ir jo taikymo kriterijai.
Viešosios įstaigos Daugų technologijos ir verslo mokyklos mažos vertės viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos papildymas	2021 m. gruodžio 31 d.	Išvengta prielaidų korupcijai atsirasti skubos atvejais.	Detaliai aprašyti skubos atvejų nustatymo kriterijai ir reikalavimai jų metu vykdomoms viešųjų pirkimų procedūroms.

VšĮ Daugų technologijos ir verslo mokyklos direktorius

Valentas Pakalniškis